

Podejmowanie wątków

8.1. Droga przed nami

Pojawienie się ekonomicznej analizy prawa w drugiej połowie ubiegłego wieku jest jednym z największych sukcesów osiągniętych przez połączenie dwóch poważnych dyscyplin naukowych. Wniosła ona znaczący wkład w zrozumienie ludzkich zachowań i kształtowanie instrumentów polityk. Niemniej, jak wiele innych pionierskich działań intelektualnych, ekonomiczna analiza prawa miała także i słabe punkty, w tym wypadku całkiem głęboko zakorzenione. Na kartach tej książki pokazałem, że kiedy dokładnie przyjrzymy się podstawom tradycyjnej ekonomicznej analizy prawa, dostrzeżemy wewnętrzne sprzeczności. Są one na tyle poważne, że kiedy już zdamy sobie sprawę z ich istnienia, dalsze udawanie, iż takowe nie istnieją, jest niemożliwe. Co więcej, staje się jasne, że niektóre wady ekonomicznej analizy prawa, takie jak niewystarczający stopień implementacji ustaw w rozwijających się gospodarkach i utrzymywanie się zjawiska korupcji, są wzmocnione przez niemożność odniesienia się do słabych punktów leżących u podstaw tej dyscypliny.

Jednym z największych wyzwań jest brak implementacji ustaw. Istnieją pochodzące z całego świata przykłady przepisów stworzonych w najlepszej intencji, dokładnie zapisanych w konstytucjach, ustawach, kodeksach postępowania, a następnie zapomnianych

czy implementowanych w sposób niewystarczający. Nie tylko osoby cywilne ignorują i naruszają prawo, czyni to także policja, sędziowie i inni funkcjonariusze państwowi, którzy niewiele robią, by zapewnić jego przestrzeganie, czasem przyjmują łapówki, a innym razem zdają się w ogóle nie mieć pojęcia o istnieniu pewnych przepisów. Istotne w zakresie interwencjonizmu państwa kwestie, takie jak prawo do żywności, opieki medycznej i edukacji, często są wynoszone na piedestał w zbiorach ustaw, a następnie, z czystym sumieniem, ignorowane. Tradycyjna ekonomiczna analiza prawa generalnie nie jest w stanie zrozumieć tego powszechnego zjawiska i tym samym znaleźć na nie lekarstwa.

Nawet mimo to potencjał ekonomicznej analizy prawa jako dyscypliny, która pozwala na zrozumienie rezultatów ekonomicznych i skuteczniejsze wdrażanie polityk w celu polepszenia standardu życia, pozostaje w dużej mierze niewykorzystany, czego jednym z powodów jest leżąca u podstaw tej dyscypliny linia rozłamu. Celem tej monografii jest podkreślenie istnienia tych usterek i ich naprawienie. Ekonomiczna analiza prawa to ważna dyscyplina, lecz to, co w tym zakresie osiągnięto, stanowi jedynie ułamek jej potencjału. Wierzę, że kiedy jej podstawy metodologiczne zostaną wzmocnione, może stać się dziedziną o fundamentalnym znaczeniu dla społeczeństwa, ekonomii i polityki oraz przyspieszyć wzrost gospodarczy i rozwój, jak również ograniczyć konflikty i niestabilność.

Na szczęście tego rodzaju rozłamy, kiedy zostaną prawidłowo zrozumiane, są możliwe do usunięcia. Jesteśmy w stanie opisać dokładny sposób przeprowadzania ekonomicznej analizy prawa, gdzie do tych problemów będziemy się odnosić o wiele bardziej zrozumiale. To właśnie jest celem podejścia do ekonomicznej analizy prawa z perspektywy punktu skupienia. Przejście z tradycyjnego czy neoklasycznego podejścia do podejścia z perspektywy punktu skupienia jest, w pewnych aspektach, jak już wcześniej wskazano, podobne do przejścia z ekonomii równowagi cząstkowej do ekonomii równowagi ogólnej. I w tym przypadku nowe